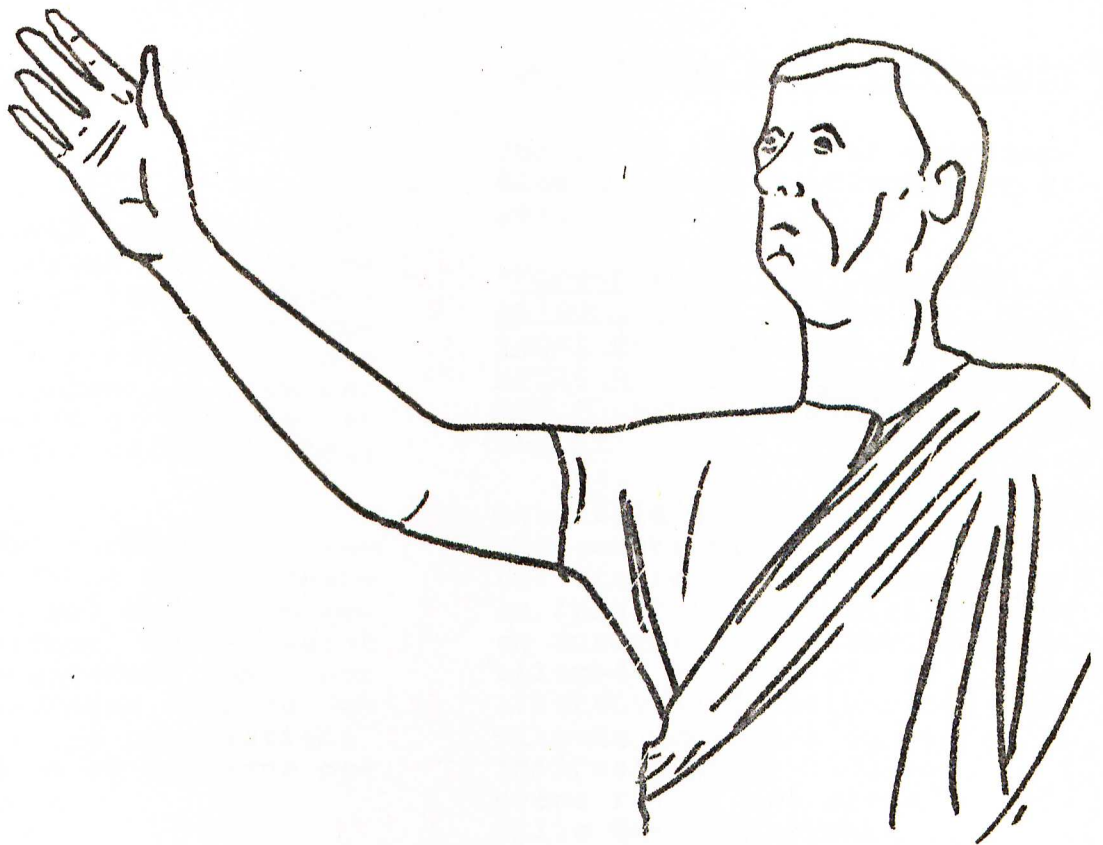

5

POPULUS
VOX

=====

V O X P O P U L I

1. årgang - nr. 8 - december 1972

Redaktion: Ole Smith, P.S.Sørensen, Erik Bøegh

=====

ORIENTERING FRA STUDIENÆVNET

Ud at se med...:

Studienævnet vil søge at arrangere en ekskursion til enten Grækenland eller Italien sommeren 1973, d.v.s. et år tidligere end i følge hidtidig sædvane og har i den anledning anmodet Institutrådet om at forsøge at skaffe penge fra Universitetets rejsekonto.

I foråret 1973, formentlig i februar, håber SN at kunne afholde ekskursion til Nationalmuseet og Glyptoteket. 28 har meldt sig som interesserede. SN har endnu ikke modtaget svar på en ansøgning til Det humanistiske Fakultetsråd om de fornødne pekuniære midler.

Specialevejledning:

Det kan oplyses, at alle fastansatte lærere, d.v.s. lektorer og professorer har pligt til at give specialevejledning.

Valgresultater:

Årets fredsvalg resulterede i at følgende personer pr 1 marts 1973 udgør FAGUDVALGET: Erik Bøegh, Brian Møller Jensen, Ole Willum Mortensen, Preben Steen Sørensen, Birthe Bang og Peter Rus (Therkildsen). Heraf er de 4 førstnævnte medlemmer af Studienævn og Institutråd, de 2 sidstnævnte varetager de udadvendte funktioner.

ORIENTERING FRA INSTITUTRÅDET

Uddrag af referat af ekstraordinært møde i Institutrådet d. 24/11 1972:

"Forespørgsel fra Ostenfeld i anledning af, at han har modtaget meddelelse om, at Københavns universitet har tildelt ham et seniorstipendium pr. 1/12 72.

Ostenfeld gjorde rede for sit akademiske vita og fremførte til støtte for sin anmodning om Institutrådets bistand ved en ansøgning om orlov for at tiltræde stipendiet, at den allerede af Institutrådet bevilgede undervisningsfrihed i forårssemestret 1973 nok, i hvert fald i det store og hele, ville være tilstrækkelig til at han kunne afslutte sit PhD-studium i Oxford, men ikke tilstrækkelig til at han derpå, således som det var hans ønske, kunne videreføre dette arbejde oversætte og bearbejde sin PhD-dissertation med henblik på erhvervelse af også den danske doktorgrad. Desuden havde han foretaget forarbejder til et mindre arbejde om Aristoteles og ønskede at gå videre hermed. Ostenfeld var af den opfattelse at Institutrådet for såvidt allerede havde lovet ham sin støtte i denne anledning, som man på mødet 1/9, i anledning af hans oplysning dér om at han på

(forts.næste side)

+++++

+++++

én eller anden måde måtte frigøre sig for undervisning i forårssemestret 1973, havde tilsagt ham støtte med henblik på opnåelse af stipendium eller orlov (Institutrådets ref. 1/9 ad 12 Evt.) og på mødet 7/10 havde imødekommet hans ansøgning om undervisningsfrihed i forårssemestret 1973, efter at han havde opnået en bevilling fra det humanistiske forskningsråd til finansiering heraf (Institutrådets ref. 7/10 ad pkt. 4 Ansøgning fra Ostenfeld etc.).

Under den påfølgende drøftelse, hvori Ostenfeld i nogen tid ikke deltog, fremførtes af O. Due og andre bl.a. følgende synspunkter: Da grundlaget for Institutrådets drøftelser på møderne i september og oktober alene havde været Ostenfelds PhD-projekt og den for dette af Ostenfeld angivne endelige afslutningsfrist august 1973, havde Institutrådet ikke truffet eller kunnet træffe nogen beslutning vedrørende tiden derefter. Man var ud fra selve begrænsningen i Ostenfelds daværende ansøgning gået ud fra, at han ville være til normal disposition i efterårssemestret 1973. Man beklagede, at Ostenfeld ikke allerede dengang havde oplyst, at PhD-projektet under alle omstændigheder ville komme til at gribe forstyrrende ind i efterårssemestrets undervisning (mundtligt forsvar m.v. i Oxford). Det måtte - i overensstemmelse med Institutrådets beslutning på mødet 7/10 (Institutrådets ref. 7/10 pkt.4) - være således, at Institutrådet, i tilfælde hvor en medarbejder af forskningsmæssige grunde ønskede noget arrangement, der ville gribe ind i hans undervisningsmæssige eller administrative arbejde, måtte have lejlighed til at dørfte sagen under hensyn til såvel helhedens som andre medarbejderes evt. ligeså berettigede interesser, inden den pågældende medarbejder traf dispositioner. Instituttet var i en vanskelig situation derved, at man såvel i det indeværende som i det kommende semester i forvejen havde en vikar (for et ubesat professorat), i de kommende semestre, efter Friis Johansens valg til prorektor, måtte have vikar for ham og, i medfør af Ostenfelds undervisningsfritagelse, måtte erstatte ham med undervisningsassistance; det ville ikke være en forsvarlig administration af Instituttets ressourcer at tilvejebringe en situation, hvor der i efterårssemestret 1973 og muligvis i de følgende semestre ville være vikarer for mere end én af fagets faste lærere. Den forringelse af kapaciteten, som vikarbesættelser ville medføre, måtte enten udlignes vedat man pålagde de tiloversværende faste lærere øget undervisnings- og administrationsbyrde og derved hæmmede deres muligheder for at drive forskning, eller ved at man forringede undervisningsindsatsen til skade for studenterne.

Dertil kom at det i en i forvejen vikarbelastet situation måtte anses for tvivlsomt, om man overhovedet ville kunne få yderligere en kvalificeret vikar på de givne vilkår; da faget ikke kunne forventes at ekspandere ville man ikke kunne stille den pågældende nogen tilknytning til Instituttet i udsigt, ganske uanset hvor god hans indsats måtte have været.

I betragtning af den allerede bevilgede undervisningsfrihed i forårssemestret 1973 og af at Ostenfeld efter gældende turnus ville få undervisningsfrihed igen i efteråret 1974, ville han få både i sig selv acceptable - om end selvsagt ikke optimale - og i sammenligning med sine kolleger gode vilkår for sin forskning i de nærmeste år.

Der oplæstes et brev fra Ole Smith. Det var i sit indhold og i sine konklusioner på linje med de ovenfor anførte tilkendegivelser.

Uden at anfægte vægten af de fremførte betæneligheder gjorde Friis Johansen gældende, at det var af værdi for instituttet blandt sine faste medlemmer at have folk med forskellig baggrund og interesser. Da samtlige faste lærere - bortset fra Ostenfeld, Torresin og ham selv - var uddannet på Aarhus Universitet, burde man ved at vise imødekommenhed søge at knytte ham så nært som muligt til instituttets arbejde.

Forud for en afstemning vedtog rådet at såfremt fraværende medlemmers stemmer overhovedet ville kunne ændre en afgørelse, ville spørgsmålet være at udsende til skriftligt votum. Der stemtes derefter om hvorvidt Institutrådet ville anbefale en evt. ansøgning fra Ostenfeld til universitetet om orlov for stipendieperioden eller en del deraf. Afstemningen gav det resultat at 8 stemte "nej", 3 "ja" og 2 blankt. Der er derefter indhentet vota fra de fem fraværende og det endelige resultat af afstemningen er da: 13 "nej", 3 "ja" og 2 blanke. Formanden og sekretæren bemyndigedes til at redigere Institutrådets udtalelse i anledning af en ansøgning fra Ostenfeld til universitetet om orlov."

[Otto Steen Due, sekretær].

+++++
VEDRØRENDE GRAMMATISK SPROGBESKRIVELSE

Da jeg på grund af sygdom i dette semester ikke har kunnet fortsætte serien om transformationsgrammatikken, vil jeg hermed skitsere dispositionen for de kommende artikler, som jeg håber at kunne publicere i forårssemestret.

1. Formationsreglerne inden for TG opridses, og deres praktiske anvendelighed i latinsk syntaks vises; herunder behandles aktiv/passiv-transformationen.
2. En kommenteret bibliografi over den sekundærlitteratur, jeg har benyttet; i denne artikel vil jeg også forsøge at give en bibliografisk vejledning for evt. interesserede læsere, der vil sætte sig ind i moderne linguistisk teori.
3. Kritikken imod generativ TG, således som den er fremført af såvel strukturalister (Coseriu) som linguister, der går ind for en logisk sproganalyse (Heringer, dependensgrammatikken).
4. Dependensgrammatikkens principper.
5. Den strukturelle semantiks metoder. På dette område viser sig efter min mening netop strukturalismens fortjenester, og her bevæger linguistikken sig bort fra den afgrænsede grammatiske fremstilling henimod en analyse med henblik på fortolkning af litterære værker.

JENS PETER JENSEN.

+++++
 REDAKTIONEN

ønsker hermed sine læsere en glædelig jul. Især vil vi takke dem der ikke har ladet sig skræmme af det vanry, der normalt klæber ved den filologiske sygdom cacoethes scribendi, og har ladet deres tanker skriftligt komme den undrende omverden til gode i VOX POPULI.

+++++

"FORSKNINGSPOLITIK" VED INSTITUT FOR OLDTID OG MIDDELALDER, ÅRHUS

Referatet af institutrådsmødet 24.II 72 foranlediger til flg. berigtigelser og kommentarer:

(1) Undertegnede har opnået tre-årigt forskningsstipendium til fuldførelse af bl.a.D.Phil. afhandling hvortil behøves 1 år

(2) det er undtagelsesløs praksis at universitetslærere, der kvalificerer sig til seniorstipendium, automatisk får orlov (dette er den enstemmige opfattelse hos rektor, dekan og samtlige adspurgte institutter i København og Århus)

Da instituttet nu, ganske vist ikke enstemmigt, har besluttet ikke at støtte en orlovsansøgning, og derved tvinger en medarbejder til at frasige sig sit stipendium, må man gå ud fra at der må være helt extraordinære grunde til at fravige normal praksis. Disse extraordinære grunde må formodes at være tilgængelige for den almindelige læser i det rundsendte referat af institutrådsmødet. Dette referat er desværre dels misvisende og ukorrekt (hvad angår mit eget indlæg) dels umådeligt uklart (hvad angår den efterfølgende diskussion). Da sagen har principiel karakter, skal jeg tillade mig (a) at korrigere de urigtige oplysninger, (b) at analysere "argumenterne" for afslaget.

(A) (1) det er urigtigt at jeg 24/II skulle have sagt at forårssemestret var tilstrækkeligt til at afslutte D.Phil. afhandlingen. Når jeg 7/10 gik med til 1/2 års undervisningsfrihed skyldtes det udelukkende, at stipendium da måtte anses for ikke-opnået.

(2) det var ganske klart, at jeg som naturligt var til formålet søgte hvad der var af forskningsmidler, stipendier etc. og jeg har god grund til at tro, at det var krystalklart for i det mindste formanden for institutrådet, der fremlagde sagen, at jeg med stipendier refererede til adjunktur (seniorstip.) el. kandidatstipendium i Århus el. København.

(3) det er direkte misvisende at anføre princippet vedtaget så sent som 7/10 om konsultationspligt i sådanne sager. Normalt lovgives ikke med tilbagevirkende kraft og iøvrigt var såvel sekretær som formand underrettet allerede inden semestrets begyndelse, længe før ansøgningen var indsendt.

(B) Lad os derpå se lidt nærmere på argumentationen for afslaget. Der forekommer, såvidt jeg formår at se, tre "argumenter": 1) vikarproblemet 2) besættelse af vikariatet 3) andre betragtninger.

(1) vikarproblemet (jeg kan ikke fortænke den alm. læser i at løbe sur her: hvormange vikarer drejer sagen om???)

(a) professorat-vikaren, der såvidt oplyst højst skal fungere i et par måneder af 1973.

(b) pro-rektor-vikaren, der, såvidt oplyst, skal have to timer ugl, idet prorektor selv vil tage de andre to.

(c) undertegnede vikar, der skal have seks timer ugl. Realiteten er altså, at vi et par måneder ind i næste år vil have 1 I/3 lektor-adjunkt vikar og 9 lærere hvis ansøgningen imødekommes. Denne situation udmales nu af sekretæren som "uforsvarlig", som medførende enten øget undervisningsbyrde og administrationsbyrde og som hæmsko for kollegernes forskning (!) eller som mærkbar forringelse af undervisningsindsatsen (dette sidste takker jeg naturligvis for). Jeg tror sekretæren selv har følt, hvor underlødigt dette "argument" er, anden forklaring kan næppe findes på disse svulstige linier. Såfremt en lærer-vikar ratio 9:1 I/3 er "uforsvarlig", så er mulighederne for fremtidige stipendiekandidater sorte. Sagt kort: det vil være udelukket at modtage forskningsstipendier hvis man er ansat ved Institut for oldtid og middelalder i Århus.

(2) besættelse af vikarembedet

Det har aldrig knebet med at få stampet soldater op af jorden, når det ellers gjaldt! Og jeg har selv peget på to særdeles kvalificerede potentielle ansøgere.

(3) Andre betragtninger

Disse er aldeles irrelevante. At jeg har fået undervisningsfrihed i foråret er intet argument for at tvinge en medarbejder fra modtagelse af tre-årigt forskningsstipendium. Hvad angår frihed i efteråret 1974 ved intern turnus, så er dette - som sekretæren vel ved - ret uanvendeligt på den forestående opgave.

Konklusion: såfremt en sådan motivering for afslag på en orlovsansøgning fra en medarbejder, der får forskningsstipendium, kan godtages, så er der - i bedste fald - skabt præcedens for total vilkårlighed og kaos i behandlingen af fremtidige ansøgninger.

De "ansvarlige" må gøre sig klart, at institutrådet idag har et tungt ansvar at leve op til, og det bør være klart for dem, at ikke alle medlemmer akcepterer en sådan skalten og valten med forskningsprojekter, der står foran fuldførelse. Det er et lyspunkt, at der er nogle der er klar over, at det er et spørgsmål om instituttet i det lange løb er tjent med at spænde ben for sine forskere.

Erik Ostenfeld

=====
 Redaktionen gør opmærksom på at det af Ostenfeld omtalte referat af IR-mødet 24.II.1972 kan læses andetsteds i bladet.
 =====

BYZANTINISTIK VED INSTITUT FOR OLDTIDS- OG MIDDELALDERFORSKNING ?

Ved de sidste par ordinære IR-møder har der i forskellig anledning været talt smukke ord men ret vage, om ønskeligheden af at udvide perspektiverne i græskstudiet i retning af beskæftigelse med senere perioder af græsk sprog og kultur; der har rent konkret flere gange været ansatser til etablering af kurser i nygræsk på mere fast basis. Bortset fra det nygræske har de smukke ord hidtil drejet sig om byzantinistikken, hvor det er blevet påpeget at instituttet har indgivet ansøgning om en stilling i faget; det har også været nævnt at det græsk-kursus, der køres for teologerne eventuelt skulle ledes af en fast lærer med større eller mindre forpligtelse til forskning i efterklassisk græsk. Endelig har de vekslende bibliotekarere på mere eller mindre privat initiativ søgt at tage sidste halvdel af instituttets navn alvorligt ved at indkøbe litteratur på det byzantinske område; den opmærksomme iagttager af accessionshylden vil også have bemærket at vi med basis i de fra professor Blatt arvede tidsskrifter er begyndt at få Byzantinische Zeitschrift og Revue des Etudes Byzantines.

Begrundelserne for at søge horisonten udvidet i denne retning er for det første at en byzantinsk afdeling i form af den relevante litteratur og regelmæssig undervisning "hører med" til et humanistisk fakultet. Det er i hvert fald en mulig "officiel" argumentation. Udfra en lidt anden synsvinkel end den officielle departementale kunne man motivere horisontudvidelsen med den betragtning at et studium af græsk er et studium af alt hvad der er skrevet på græsk, ideelt set, ganske vist. Så længe vi primært opfatter os selv som klassiske filologer eller som halve do. (enten latinsk eller græsk hoved/bifag) vil et byzantinsk departement kunne opfattes som en helt anden verden. Spørgsmålet er om denne departementale tænkning ikke

er forkert. Burde det ikke være sådan at den græskstuderende beskæftigede sig med hele græciteten fra Homer til Seferis ? At vi nu kun dyrker den klassiske græske litteratur er polemisk sagt udtryk for en forældet klassicisme - og det samme gælder til en vis grad latinen.

Hvordan man nu end vil begrunde denne udvidelse af den faglige bevidsthed - og jeg ser gerne en diskussion herom - må den første forudsætning være at der ikke alene er officiel interesse for sagen, men også "folkelig" støtte. Sagt på en anden måde: vil det være muligt at lave kurser i byzantinistiske emner ? Sådanne kurser ville kunne laves ligegyldigt om man deler opfattelsen af hvorledes byzantinsk kultur og litteratur burde indgå i græskstudiet. Man kan betragte et sådant kursus som en nødvendighed, en luksus eller tilfredsstillelse af den menneskelige nysgerrighed.

Jeg vil selv betragte det som en nødvendighed. Det er min overbevisning at faget græsk må studeres som en helhed hvis det skal give nogen mening. At man derefter, eller i starten kan specialisere sig, er en selvfølge, men til evig tid at begrænse sin horisont til den såkaldte klassiske litteratur beror på en fordom.

I erkendelse af at man må starte et sted har Jastrup og undertegnede talt om at søge etableret en form for undervisning i et forholdsvis centralt emne eller periode indenfor byzantinistikken. Ingen af os er professionelle byzantinister, men vi synes ikke vi kan vente til en sådan rara avis dukker op. Vi har gjort os forskellige tanker om indholdet, uden dog at have lagt os fast på andet end at det vi kan lave må ligge indenfor de specielle områder vi føler at kunne sige lidt om i vor egenskab af near amateurs, d.v.s. byzantinsk historie-skrivning og lærdomshistorie.

Foreløbig vil vi blot udkaste tanken i håb om en reaktion af den ene eller den anden art. Hvis der er interesse vil vi forhåbentlig med Studienævnets velsignelse prøve at udforme et detaljeret program til stabelafløbning efteråret 1973.

Ole Smith

NOGLE APPETITVÆKKERE OM FORÅRETS UNDERVISNING

Latinsk sproghistorie

Dette kursus formål er at give et indtryk af det latinske sprogs udvikling fra de ældste monumenter (fra ca. 600 f. Chr.) indtil klassisk tid. Udgangspunktet vil være læsning af teksterne i A. Ernouts Recueil de textes latins archaïques. Som hjælpemidler hertil, som alle bør anskaffe sig, vil blive benyttet: A. Ernout, Morphologie historique du Latin og Max Niedermann, Historische Lautlehre des Lateinischen. Kurset tænkes snarere som en vejledning i brugen af sproglige (sproghistoriske) hjælpemidler end en systematisk gennemgang af morfologien og syntaksen. Der vil blive uddelt små individuelle opgaver f. eks. referat og/eller stillingtagen til en etymologisk forklaring af et lydligt fænomen eller lign., således at alle får lighed til at bruge de almindelige håndbøger.

Kurset vil ikke være præget af avancerede linguistiske metoder, ej heller af sprogsammenligning udover de mest oplagte sammenligninger med græsk. Dette være sagt på forhånd for ikke at skuffe de specielt linguistisk interesserede.

De læste tekster vil naturligvis også søges belyst historisk og kulturhistorisk, således at kurset også vil være en erstatning for det kursus i epigrafik, som aldrig er blevet til noget.

Endelig skal det siges, at ligesom det er noget nyt, at filologerne selv overtager sproghistorieundervisningen, således er undertegnede

helt og holdent amatør indenfor feltet. Dog - ved et fornuftigt samarbejde skulle kurset nok kunne give udbytte både for lærer og studenter.

O.Jastrup

Horats' epistler

Denne textgennemgang vil koncentrere sig om at belyse de æstetiske og metodiske aspekter af Horats' Ars poetica og vil således få tæt forbindelse til seminaret over antik æstetik såvelsom som til seminaret over moderne literaturkritik og literær metode. Jeg regner med at vi vil få tid til også at se nærmere på den hellenistiske tradition man med rette eller urette har placeret Horats i; men hovedvægten vil komme til at ligge indenfor Ars poetica selv, evt. vil vi også søge at inddrage (i opgaveform) tekstens indflydelse på senere poetiske teorier og dens forhold til klassicismebegrebet i senere europæisk poetik.

Som en første orientering i emnet kan anføres kapitel I4 af G.M.A. Grube, *The Greek and Roman Critics*, Methuen London 1968. Se endvidere C.O.Brink's *Horace On Poetry* og C.Becker, *Das Spätwerk des Horaz*. Detaljeret literaturliste vil blive fremlagt på instituttet før semestrets begyndelse.

Græsk metrik 2

Dette seminar forudsætter et almindeligt kendskab til græsk metrik og metrisk teori således som det er givet i Græsk metrik I. Seminaret vil beskæftige sig med antik metrisk teori, specielt med kolometri i Pindar og attisk drama på grundlag af de relevante afsnit i Hephæstion, scholierne til Pindar og endelig de af Heliodor inspirerede metriske scholier til Aristophanes, og de af Hephæstion inspirerede metriske scholier til tragedien af Demetrius Triclinius. Vi vil nok starte med Pindar, hvor materialet foreligger relativt godt gennemarbejdet i Jean Irigoien, *Les scholies metriques de Pindare*, Paris 1958 og derpå gå videre med Aristophanes, for endelig at slutte med Triclinius til de attiske tragikere.

En vanskelighed ved dette seminar emne er at de relevante tekster bortset fra Hephæstion er dårligt udgivet, og i nogle tilfælde overhovedet ikke udgivet. En del af Triclinius' scholier med tilhørende textrecension forefindes på instituttet i mikrofilm og vil kunne danne basis for opgaver og selvstændigt arbejde af forholdsvis avanceret art.

Dette felt har kun i meget ringe grad været behandlet; sammenfattende oversigter findes ikke. Dog kan f.ex. W.J.W.Koster's græske metrik være til hjælp ved en første orientering indenfor området kolometri, bortset fra det indledende kapitel af Irigoiens førnævnte bog. Som indføring i problemet kolometri kan også nævnes Koster's artikel *Studia ad colometriam poeseos graecae pertinentia*, *Mnem.Ser.III* 9, 1941, I-43 som vil blive kopieret og opstillet på instituttet hvis det bliver nødvendigt. De relevante afsnit af Hephæstion vil også blive kopieret og udleveret til deltagerne. For Aristophanes-scholierne vedkommende er der en god behandling i White, *Verse of Greek Comedy* p.397-412. Triclinius' tragikerkommentarer har indtil videre overhovedet ikke været behandlet fra denne synsvinkel; et kort afsnit i R.Aubreton, *Demetrius Triclinius et les recensions medievals de Sophocle* p.190 ff beskæftiger sig fortrinsvis med de kolometriske tegn (diple, coronis, paragraphos), men ikke med den kolometriske teori.

Seminaret kommer således til at opdyrke jomfruelig jord og vil derfor kræve en indsats på en lidt anden måde end sædvanlig med udenfor turnusplanen liggende emner. Men i praksis er det eneste forhånds-

kundskab der er absolut nødvendig et vist kendskab til græsk metrik som angivet ovenfor. Resten kommer forhåbentlig. Af hensyn til den nærmere planlægning ville jeg gerne vide om der i det hele taget er interesserede. Hvis sådanne findes bedes de hurtigt kontakte mig. NB et vist kendskab til græsk palæografi er ikke at foragte, og vil være nødvendigt for at kunne få udbytte af eventuelle opgaver.

Græsk palæografi

Dette kursus er tænkt som en almindelig orientering indenfor disciplinen med hovedvægt på tilegnelse af praktisk læsefærdighed af græske håndskrifter fra de vigtigste perioder. Kurset vil også tage sigte på at belyse palæografiens relevans (og mangel på samme) for tekstkritiken, hvorfor det vil være velegnet for folk der vil gå til tekstkritik ved Torresin. Hvis der er interesse, kan der blive mulighed for opgaver i elementær palæografisk analyse (bestemmelse af skriverindividualitet etc.).

Ole Smith

Seminar over tekstkritik (græsk og latin)

Til seminar over tekstkritik vil jeg foreslå følgende eksperiment som indledning til en diskussion om tekstkritikens problemer. Deltagerne deler sig i to grupper. Hver gruppe opdiger en dansk tekst som de senere afskriver i tilfældigt mange eksemplarer hvoraf de atter tager tilfældigt mange kopier tilfældigt mange gange. Ved enhver afskrivning indfører man tilfældigt nye fejl, bevidst eller ubevidst. Hver gruppe noterer med sigler den faktiske afstamning af hver kopi (= den "virkelige" stamme) og afleverer til den anden gruppe et tilfældigt antal kopier fra tilfældige led af afskrivningsprocessen. Det bliver nu den anden gruppes opgave at tegne et stemma på grundlag af disse kopier og rekonstruere teksten med et kritisk apparat. Ved at kontrollere stemmaet og rekonstruktionen med den virkelige stamme og den oprindelige tekst vil man kunne se vores (eventuelle) fejlvurdering og den tekstkritiske metodes utilstrækkeligheder.

Ved at sammenligne dette eksperiment med virkelige stemmaer og tekstkritiske rekonstruktioner i græsk og latinsk litteratur vil man kunne se skrivefejlenes natur og betingelser i forskellige historiske perioder (palæografisk sandsynlighed, lærdomsniveau, overleveringshistorie).

Dette eksperiment som jeg regner med vil tage 5-6 timer, vil genopfrske de metodiske grundsætninger og samtidig kunne danne grundlag for diskussionen i resten af semestret om "den virkelige stamme", stemmatik, to og en-spaltede stemmaer, kontamination o.s.v. Men at udvalgte disse emner til diskussion bliver de andre deltageres opgave, således som det er meningen med et seminar. Jeg vil dog foreslå at man stadig holder to situationer for øje, den situation hvor vi står med forskelligt materiale og skal rekonstruere teksten, og den anden (som bl.a. er eksamenssituationen) hvor vi står foran en rekonstrueret tekst og udfra det kritiske apparat skal kontrollere og forstå udgiverens mening.

Seminaret vil have en naturlig forbindelse med Ole Smiths palæografi-seminar, men deltagelse i dette er ikke en forudsætning. Både latin og græskstuderende vil kunne deltage.

Oversigt over antik æstetik

Vi vil læse de væsentligste afsnit i Aristoteles' Poetik og end-

ANGÅENDE BIFAG

Må det være mig tilladt som latin-bifagsstuderende at fremkomme med nogle bemærkninger om vor situation.

Som det ses af undersøgelsen i VP bliver det nysproglige gymnasiums latin og olætidskundskab hovedsagelig drevet af bifagsfolk. En del af disse beskyldes for at ødelægge fagene i gymnasiet (også her på stedet mærkes hos enkelte den samme indstilling). Man må så spørge om, hvad en bifagsmand har brug for. For at kunne give en undervisning efter Skiveplanen, som forekommer mig tiltalende og nødvendig, behøver bifagsfolk en bedre uddannelse end den som er til fald idag, selv om de evt. kun skal påtage sig en del af nævnte plans undervisning. Man kunne ønske sig en bedre all-round uddannelse, således at man både breder sig over flere fag, f.ex. litteratur- og sprogvidenskab, etnologi og hvad ved jeg, og griber de vigtigste diakronisk an, såsom filosofi, kunst o. lign. (ulykkeligvis sætter jo tid og penge en grænse, så det alligevel nok ender i det små). Hvis først bifagsfolk bliver lukket ud med en sådan baggrund, er jeg sikker på, at de vil kunne overbevise gymnasiaster og myndigheder om fagenes interesse og berettigelse. Men det kræver, at man føler studiet næsten som et kald.

Dette kald svigter man bl.a. ved kun at læse eksamensrelevant stof. Måske tænker nogle som så: jeg har ikke råd til at bruge mere end højst $2\frac{1}{2}$ år på et bifag. Eller: det gælder om at komme ud af vagten og få en stilling mens der endnu er en.

Nej, snarere skal vi tage imod de (for nogle) mere luksusbetonede undervisningstilbud, f.ex. gennemgangen af udvalgte tekster i dette semester (men især bifagsfolk har snydt sig selv og deres stand for denne fornøjelse). Heldigvis er den så hedt ønskede fugl, som synger om en forlængelse af den nuværende normalstudietid, endelig kommet. Man må så håbe på at der reelt bliver tid til at orientere sig på et bredere felt.

Efter at have blotlagt den bekendte hund, tillader jeg mig at anbefale alle bifagsstuderende at tage imod alle tilsyneladende luksus-tilbud som dukker op i fremtiden (jeg har ladet mig fortælle at der for næste semester påtænkes emner, som ihvertfald jeg opfatter som en appelsin i vor turban).

Desuden har vi jo *Utile dulci*. Man kan ikke tage sit studium alvorligt uden også at deltage i foreningens faglige arrangementer. Ydermere har jeg bemærket at kun ganske få bifagsfolk har skrevet sig på til Københavnsturen. Det kan ikke være rigtigt. Vi må selv gøre noget til at bifagsfolk ikke betragtes som en byld på filologerne.

Bent B. Mortensen

P. O V I D I I N A S O N I S
=====

P O M O N A E T V E R T U M N U S
=====

(Met. XIV, 622 ff.)

På dansk ved Otto Steen Due.

Og nu var Procas konge for Palatinerfolket: da levede Pomona, blandt alle de latinske Hamadryader flittigst til havens røgt og pleje; i æbletræets dyrkning var ingen mere ivrig - hvorefter hun har sit navn. Skovensomhed og bæk er ikke hendes lyst, men bondelandets mark og træer med røde æbler. I hånden har hun ikke en jægerindes spyd, men en beskærekniv, hvormed hun tynder ud og skærer vildskud bort og sætter podekvist på plads i flækket bark, så plejebarnet får den saft det trænger til. Og tørste må det ikke: hun renser rundt om rodens forslugne fibervæv og leder vandet til. Kun det er hendes lyst; ejheller elskovs leg begærer hun, men stænger af frygt for voldsomheder sin abildgård med lås og holder mandfolk væk. Satyrer prøver alt, den sprælske ungdomsflok, og Panerne med krans af fyr om deres horn, Silén, som spiller ung på trods af sine år, og ham, hvis le og lem er tyveknægtens skræk - de ønsker hende alle. Men også deres elskov var intet mod Vertumnus' hvis held var lige lille. Hvor ofte gik han ikke, forklædt som hårdfør høstmand, med kornaks i sin kurv og lignet' på en prik? Og ofte gik han rundt med krans af friske strå og kunne tages for en karl, der vender hø. En pigkæp bar han ofte i barket arbejdsnæve - man ville sværge på, han netop havde løst sit trætte spand fra åget. Når han fik fat i saksen var han en hækkeklipper og rigtig vinbeskærer, med stige over nakken var han en æbleplukker, med sværd om livet krigsmand, med krog og stang en fisker. Han søgte-sagt i korthed - i mange slags forklædning et påskud til at komme og se den skønne pige. Engang tog han på hovedet en fint broderet kyse, lod håret blive gråt, fik krykke under arm og blev en gammel kone og gik så ind i haven. Hun roste æblerne og sagde "Nej, hvor sød!" til pigen, som hun derpå gav et par kys af den slags, en rigtig gammel kone nok aldrig havde givet. Krumbøjet tog hun plads, så op i grenene, der tyngedes og bugned' af efterårets rigdom. Der stod en elm så fornem med blanke drueklaser. Den roste hun såvel som vinen, som den bar, og sagde så "Men stod den der alene, bar og uden vinstok, var den uden andet værd end sine grønne blade. Og også vinens ranke må støtte sig til den: hvis ikke de var gift, da lå den hen ad jorden. Og dog forstår du ikke moralen, man må drage af disse træers forening, men flyr for kærlighed, forsmår alt ægteskab.

POMONA ET VERTUMNUS

Og ville du dog bare! Helene havde ikke fler friere end du og heller ikke hun, som vakte striden mellem Lapither og Centaurer, så lidt som hun, der var Ulysses' ægteviv; selv nu, hvor du foragter og undgår dem der kommer, begærer tusind mænd dig og guder, små og store, og alle dem, der bor i bjergene om Alba. Men er du klog og vil et godt parti og høre en gammel kones råd, som elsker dig langt mer end alle dem tilsammen og mer end nu begriber: Vis jævne tilbud væk og vælg Vertumnus til at dele bord og seng. Tag mig som garanti for ham - jeg kender ham måske nok bedre end han selv. Desuden flakker han ikke om i verden, hans hjem er her, den stolte egn. Og han bliver ikke - som mange ellers gør - forelsket i enhver. Du bliver hans første som hans sidste kærlighed, og dig alene vil han vie sit hele liv. Desuden er han ung og af naturen smuk og kan forvandle sig så snildt til hvad han vil. Det koster dig et ord: han bliver somdu vil have. I holder af det samme, de æbler, som du dyrker, får han som førstegrøde og tager dem med glæde; men frugterne fra haven er ikke mer hans længsel og ikke mer salaten med fine sprøde blade, kun dig og dig alene. Forstå hans hjertekvaler og tro det er ham selv, der taler gennem mig. Betænk at guder hævner, at Venus hader hårdhed, at Nemesis vil huske, når hendes vrede vækkes! Fordi jeg ved en del med mine mange år skal jeg fortælle dig - så sagens alvor står dig klar - en ting fra Cypern, som dér er velbekendt. Af det kan du nok lære at blive mer medgørlig.

"Den unge Iphis var af ret beskedne kår. Han så Anaxarete, som var af fornem fødsel - hun stammede fra Teucer. Ved selve synet tændtes hans hjerte straks i brand. Han kæmped' længe mod, men da fornuft var spildt på denne lidenskab, gik han til hendes dør og bad så mindeligt. Og snart bekendte han sin arme kærlighed for ammen, bad om hjælp, så sandt hun håbed' på Anaxaretets lykke, snart søgte han at vinde den ene og den anden af hendes tjenerskare med gode ord og løfter. Snart sendte han små breve med søde elskovsord. Snart hængte han en krans, af tårer gennemvædet, på hendes hårde dør og lagde sig på tærsklen med bitre ord mod låsen. Men hun var mere grum end hav ved vintertid og mere hård end stål fra landet Noricum og gnejs, som endnu har sin rod i fjeldets dyb. Hun smiler og forsmår ham og føjer spot til skade, berøver i sit hovmod sin elsker al forhåbning. Den lange smertes pinsler kan Iphis ikke bære, men siger udenfor Anaxaretets dør sit allersidste ord: "Så sejrer du tilsidst, omsider er du fri for alt mit plageri. Nu kan du triumfere, nu kan paeanen lyde, sæt lauerbær om panden: nu er din sejer vundet jeg dør og gør det gerne: så glød dig i din hårdhed!"

POMONA ET VERTUMNUS

Da er der dog en ting ved min forelskelse
som du må glædes over! Men dette skal du huske:
min kærlighed til dig forsvandt først med mit liv -
som livetslys forsvinder, forsvinder du, min flamme.
Af andre skal du ikke erfare om min bortgang.
Du ser mig selv på stedet, behøver ej at tvivle:
min døde krop kan møtte dit nådesløse øje.
Men ser I, guder, det, som sker i verden her,
så husk mig - det er al den bøn, min mund formår -,
lad sene slægter mindes min sørgelige skæbne
og skænk mit ry den tid, I borttog fra mit liv!"
Med disse ord han løfted' til karmen, som han ofte
besmykkede med kranse, et tårevædet øje,
og med sin blege arm bandt han en løkke fast
og sagde: "Denne krans vil falde i din smag,
du hjerteløse pige". Han lagde den om halsen,
- med blikket vendt mod døren og hende som han elsked -
og hang så, uheldsvanger, med halsen sammensnøret.
Den stumme dør fik røst og sukke så hult,
da Iphis sparked' på den i sine sidste kramper.
Man åbned' den og skreg, skar ned, men alt omsonst
og - da hans far var død - bar man ham til hans mor.
Hun trykked' til sit bryst hans døde kolde krop
og sagde hvad en stakkels, elendig mor må sige
og gjorde hvad en stakkels, elendig mor må gøre,
lod sørgetoget drage igennem byens gader
med gustent lig på båren på vej til bålets flammer.
Anaxaretes hus lå netop på den vej
hvor sørgetoget gik, men hård og uden ynke
fornam hun klageråbet. Men hun var allerede
i hævndæmoners vold: hun udbrød: "Lad mig dog
betragte dette triste og sørgelige ligtog".
Så gik hun op ad trappen og fandt det store vindu.
Så såre hun fik øje på Iphis på hans bære,
blev øjnene så stive, hun blegnede så brat
det varme blod forsvandt. Tilbage ville hun,
men foden lystred' ikke, hun ville se til siden
men kunne det ej heller, og snart blev hele kroppen
til sten som hendes hjerte alt længe havde været.
Det er en sand historie. Thi Salamis på Cypren
har stadig billedstøtten bevaret som en Venus -
"den stirrende" er navnet. Der er et tempel for den.
Betænk hvordan det gik med disse to, min ven,
lad kulden fare, kast dig i din elskers favn -
så sandt som forårskulden skal skåne æbleknoppen,
og forårsvinden ikke skal skade æbleblomsten. -"

Da både hans forkædning og hele hans historie
varlige virkningsløse, lod han den gamle kone
med kyse og med stok, forsvinde, tog igen
sin skikkelse som yngling og trådte frem for nymfen
så køn som solen bryder igennem sorte skyer
og stråler fri og gylden. Han går til voldsomheder,
men vold er uforholden. Hun lader sig bedåre
af gudens skikkelse og bliver hed som han.

Læseplanen for forårssemestret

Redaktionen vil på de følgende sider offentliggøre læseplanen for forårssemestret (udarbejdet af instituttets skemalægger). Vi skal dog ikke undlade at gøre opmærksom på, at læseplanen på følgende områder endnu er ufuldstændig: lokaler, navne på de endnu ubesatte stillinger. Studienævn og Institutråd tager desuden forbehold overfor eventuelle rokeringer og ændringer af emner og lærere.

Redaktionen

Vejledning til eksamenskandidater

v. Bodil due

Denne vejledning er beregnet for de kandidater der indstiller sig til mundtlig eksamen i sommeren 1973. Tidspunkt og lokale vil blive meddelt ved opslag. Kandidaterne kan efter ønske få råd og vejledning angående såvel tekster, kommentarer, hovedværker og så videre som planlægning af læsning før eksamen.

Græsk og latin

1. Kollokvier over litteraturkritisk metode (I/II)

v. Ole Langwitz Smith, onsdag kl. 14-16 i Aud.III

Første gang d. 7.febr.

Gennemgang i øvelsesform af de vigtigste nyere litteraturkritiske metoder og applicering af disse på latinske fiktionstekster i forbindelse med analyse af tidligere tolkninger.

2. Seminar over tekstkritik (I/II)

v. G. Torresin, mandag kl. 16-17 i aud.III

Første gang d. 5.febr.

Et indledende eksperiment med en tekstrekonstruktion og diskussioner i forbindelse hermed.

Stil og sproglige øvelser:

1. Øvelser i version (I)
v. N.N., torsdag kl. 9-10 i aud.III
Første gang d. 8.febr.
2. Latinsk stil for begyndere (2.sem.)
v. P.O.Jastrup, torsdag kl. 15-17 i aud.III
Første gang d. 8.febr.
Håndbøger: Madvis, Latinsk ordføjningslære
Blatt, Latinsk syntaks
3. Latinsk stil (4.sem.)
v. Hanne Smith, tirsdag kl.9-10 i aud.III
Første gang d. 6.febr.
4. Latinsk stil for viderekomne (II)
v. G. Torresin, torsdag kl. 15-16 i
Første gang d. 8 febr.

Sproghistorie

Latinsk sproghistorie (I)

v. P.O.Jastrup, mandag kl. 14-15 og fredag kl.9-10 i aud.III
Første gang d.5.febr.

Latinens udvikling i den historiske periode, på grundlag af tekster.

Håndbøger: A. Ernout, Recueil de textes latins archaïques
A. Ernout, Morphologie historique du latin, 1953
M.Niedermann, Historische Lautlehre des Lateinischen 1953

Historie og samfundsforhold

Øvelser over Roms historie (I)

v. Jacob Isager, tirsdag kl. 15-17 i aud.III
Første gang d.6.febr.

Arkæologi

Se klassisk og nærorientalsk arkæologi

3. Græsk og latin i oversættelse (I/II)
v. Ole Thomsen, onsdag kl. 10-12 i aud.III
Første gang d. 7.febr.

Latin

1. Ekstensiv læsning af latinsk poesi (I)
v. N.N., mandag kl. 10-12 i aud.III
Første gang d. 5.febr.
Udg. Vergili opera (Mynors) Oxf. class. texts.
2. Gennemgang af Catul (I)
v. P.O.Jastrup, mandag og onsdag kl. 13-14 i aud.III
Første gang d. 5.febr.
Udg.: Catullus ed. Mynors. oxf. class.texts.
3. Gennemgang af Horats, Epistula ad Pisones (Ars poetica) (II)
v. Ole Langwitz Smith, fredag kl. 13-15 i aud. III
Første gang d. 9 februar
Gennemgangen vil koncentrere sig om Horats stilling i den antike poetik
Udg.: ed. F. Klingner, BT, Lipsiae 1959 eller senere udg.
4. Gennemgang af Juvenal (II)
v. N.N., torsdag kl. 13-15 i
Første gang d. 8.febr.
Udg. Persins et Juvenales - ed. J.Clausen Oxf. Class. Texts.
5. Øvelser over Cicero, De oratore (I)
v. B. Dalsgaard Larsen, torsdag kl. 13-15 i aud.III
Første gang d. 8.febr.
Udg. A.S.Wilkins, Oxf. Class. Texts
6. Seminar over Caesar, Bellum Gallicum (I/II)
v. N.N., fredag kl. 15-17 i aud.III
Første gang den 9.febr.
Udg. ad O.Seel, B.T. 1961
7. Emneseminar over Catilina (II)
v. N.N., mandag kl. 10-12 i
Første gang d.5.febr.

Græsk

1. Ekstensiv læsning af græsk poesi (Homer) (I)
v. N.N., fredag kl. 13-15 i
Første gang d.9.febr.
Udg.: The Iliad of Homer (W.Leaf-Bayfeld), Macmillan Class.
2. Gennemgang af Andokides, Mysterietale (I/II)
v. Jacob Isager, tirsdag kl.10-12 i aud.III
Første gang d.6.febr.
Udg. Andocides, On the Mysteries ed. by Douglas Macdowell,
Oxf. 1962 eller Andocide, Discours, Coll. Budé.
3. Gennemgang af Sophokles, Oedipus Rex (I/II)
v. H.Friis Johansen, fredag kl. 10-12 i Aud.III
Første gang d.9.febr.
Visse dialogpassager gennemgås i oversigtsform, evt. i form
af referatopgaver
Udg.: ed. Dain-Mazou (éd. Budé, Sophocle Tome II)
4. Øvelser over Herodot, 8. bog (I)
v. B.Dalsgaard Larsen, tirsdag kl. 13-15 i aud.III
Første gang d.6.febr.
Udg.: C.Hude, Oxf.Class.Texts
5. Øvelser over Theokrit (II)
v. G.Torresin, tirsdag kl. 15-16 og fredag kl.9-10 i
Første gang den 6.febr.
Theokrit set på baggrund af den hellenistiske litteraturs
poetik. Udg. Bucolici graeci, ed. A.S.F.Gow, Oxf.Class.Texts.
6. Oversigt over antik æstetik (II)
v. G.Torresin, tirsdag kl. 13-15 i
Æstetikens udvikling i oldtiden. Der læses Aristoteles Poeti-
ske og udvalgte tekster fra Gorgias, Platon, Demetrias,
hypseas.
Udg. Aristoteles, Poetica ed. R.Kassel, Oxf.Class.Texts.
De andre tekster vil blive udleveret til deltagerne.

Stil og sproglige øvelser

1. Øvelser i version (I)
v. N.N., torsdag kl. 9-10 i aud.III
Første gang d. 8 febr.

2. Græsk stil (4.sem.)

v. Bodil Due, onsdag kl. 9-10 i aud.III

Første gang d.7.febr.

Historie og samfundsforhold

Gennemgang af græsk historie og samfundsforhold (I)

v. Erik Christiansen, onsdag kl. 16-18 i aud.III

Første gang d.7.febr.

Timerne vil ligge i forlængelse af efterårssemestrets undervisning (men nye deltagere er velkomne). Den første dobbelttime vil blive anvendt til udarbejdelse af undervisningsprogrammet.

Håndbøger: Rostovtzeff, Greece; Ehrenberg, The Greek State (eller tysk udgave); Jones, Athenian Democracy.

Metrik

Seminar over græsk metrik (II)

v. O. Langwitz Smith, mandag kl. 15-16 i aud.III

Første gang d.5.febr.

Palæografi

Seminar over græsk palæografi (I/II)

v. O.Langwitz Smith, mandag kl. 9-10 i aud.III

Første gang d.5.febr.

Palæografiens rolle i tekstkritikken

Tekster vil blive udleveret til deltagerne

Arkæologi

Se klassisk og nærorientalsk arkæologi

